

Sammelband G.

Nr.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.
- 12.
- 13.
- 14.
- 15.
- 16.
- 17.
- 18.
- 19.
- 20.
- 21.

Nr. Praefides

1. Blotius De statu et jure personarum.
2. Neander - consuetudine
3. Boots - absentia
4. Heintzelmann - jure publico Romano.
5. Sphetius - nudinis solemnibus.
6. Brunnemann - Regalibus.
7. Budaeus - jure gentis Austriacae in Hispaniam.
8. Beckmann - Dicasteriis, Camerali civilico, Potwielenski.
9. Brueschendorf - Majestate.
10. Crusius Nou des Gesetze des Königs Großbritannien
11. Theodoricus - jure divino Imp. Constitut. promulg.
12. Seyher - justitiae proportionibus.
13. Nerger - Corvini Digesta per aphorism. explicata
14. Sphetius - administratione justitiae
15. Festing - reddita terris e caelo iustitia.
16. Bratorius - justitia
17. Bodinus - jure mundi.
18. Pauli - prudentia Imp. Romanorum.
19. Sphetius - prudentia juris Romani.
20. Zoller - Jeto Mathematico
21. Beier - Jeto erubescere loqui sine lege.

Nr. Praesides.

22. Bechmann De media Jurisprae. Actor Rom.
23. Kestner - pietate in jure.
24. Ellwerth - jure Noctis.
25. Neander - pignoribus.
26. Amstel - Miscell. juris theses
27. Hoheisel - retractione jur. Statutariorum.
28. Thomajus - usu praet. doct. de culpae
prepat. in contractibus.
29. a Felde - sine Acti
30. Struo - Salinis Hallensibus.
31. Beyer - Manibus.

32.

[Decorative flourish]

L208,

6
99

De Modo habendi Majestatem
SUB PRÆSIDIO
M. JOHANNIS FRIDERICI Horns/
PUBLICÆ DISPUTABIT
CASPARUS CHRISTOPHORUS à MAXEN.

A. D. XX. APRIL. Anno
cło lxx LXI.

FELICITER!

Monarchicum Rerumpublicarum gen^o cōsortis impatiens est, & in civitate unâ plures potestates regnatrices ignorat. Gaudet imperantis unitate: accedente socio imperio, vel mutatur, vel perimitur. Non uno interim & æquabili tenore procedit ubique; & sibi similem speciem non semper servat, aut omnibus ostentat. Dantur regna, quæ omne arbitrium quilibet statuendi permisere principi; qui vim dominandi, nullis legibus conventisve adstrictam, liberrimo nisu exserit: & quicquid è re publici egregii sperat fore, sine cujuscunque intercessione aut consensu, determinat atque designat. Plurimæ quoque Civitates moderata imperia sibi fecere; ausæ, quasi aggeribus positis, regnantis potentatum coercere; ne in infinitam licentiam, & suis injuriosam exundaret. Jamdudum est, quod Europæ cultissimi populi, nullis vinculis alligata sceptrâ deprecati sunt. Sive intractabilis bellicosæ gentis ferocia adstrictum gubernatoris repagulum pulsavit, & severæ dominationis jugum excussit: sive generosa sublimioris spiritus libertas servilem conditionem indignabunda detestata est. Hinc, qui interiorem Reipublicæ cognitionem quærunt & usum, in MODO HABENDI MAJESTATEM, non ignobile exercitationis inveniunt argumentum. Cujus ingenium paucis intuebimur.

II. Duplici ergò Majestas habetur modo: uno absolute; altero sub conditione limitatè. Istò integrum imperium Principi permissum est; ut pro lubitu & liberrimo arbitrio

A

trio

(a) c. 5. 17. de
Off. Princ.
Christ. (b) Ve-
litas. con. Bu-
chan. (c) de Ci-
ve. c. VII. a.
XVII.

trio de quacunque civili re queat disponere : hęc certis pa-
ctis conventis limitatur , & suis conditionibus circumscri-
bitur, quas in actionibus observare tenetur Rex. CUNERUS
quidem, (a) & WINZETUS; (b) ac novissimè THOMAS HOBBS,
(c) negant, posse constare pacta, quibus deminuitur pote-
stas Principum : quod eadem cœlitus oriunda, incunabula
sua DEO debeat. quare absolum esse, divinum factum huma-
næ exponere libidini, quæ profanâ decerpit manu, quod
nefas est attrectare. Sed usûs observantia contrarium pro-
bat : & videmus in laudatissimis Rebus pulicis reperiri pa-
cta, quæ probabilem & speciosam causam secum habent.
Ipsam Judaicorum Regum potestatem suis aliquando can-
cellis circumseptam fatebitur, qui contextum ejus civitatis
fixis oculis spectare sustinebit. Majestas quidem agit secura,
& detractionem nullam metuit: quod in imperii sacra nul-
la humana vis pertingat: actualis interim jurium usurpatio
sufflamatur. Exercitium terminatur: non extinguitur ali-
quod Jus Majestatis.

(d) L. I. d. J.
B. & P. c. III.
§. XI.

III. Non satis sinceri vultus Magni GROTII videtur
partitio, qua modum habendi dispescit. (d) *Altera cautio
hęc esto. Aliud esse de re querere, aliud de modo habendi, quod
non in corporalibus tantum, sed & in incorporalibus procedit. Ut e-
nim res est ager, ita & iter, actus, via. Sed hęc alii habent jure ple-
no proprietatis, alii jure usufructuario, alii jure temporario. ita
summum imperium Dictator Romanus habebat jure temporario:
reges denique tam qui primi eliguntur, quam qui electis legitimo
ordine succedunt, jure usufructuario : at quidam reges pleno jure
proprietatis, ut qui justo bello imperium quaesiverunt, aut in quorum
ditionem populus aliquis majoris mali vitandi causa, ita se dedit,
ut nihil exciperetur. Suspecta divisionis nomina. Pleno Jure
proprietatis haberi imperium, salvis principiis civilibus, ad-
mittere non possumus : nisi hoc loquendi genus, leniori in-
terpretatione ad commodum sensum transferamus. Mal-
lem GROTIUS omisisset quoque jus illud usufructuarium; quod
indifferenter regibus, qui primi eliguntur, quam qui electis
legitimo ordine succedunt, assignat. Planè non congruit
huic*

huic materiæ. Difficilis & periculosa applicationis sententia: si quando eandem ad naturam ususfructus, & regni electivi contendamus.

IV. Nobis universali distributione Modus est vel Absolutus, vel Limitatus. Ad primum ordinem referimus imperium, quod nec ad tempus terminatur, nec potestatem ullis conventionibus coarctatam habet. quando disponendi Jus, & alienandi facultas Principi affidet: ut successor à rege constitui, quasi testamento, etiam extraneus possit. Altero modo Majestas limitatur, intuitu vel temporis, vel exercendæ potestatis. Quoad tempus restrictum eorum regnum est, qui non perpetuò, sed ad præstitutum ac definitum spatium imperant: quales Dictatores Romanorum, & Græcorum Æsymnetæ. Valdè probabili discursu removeri posset Politicorum opinio, arbitrantium; perpetuitatem ad naturam Majestatis referendam, & ideò, qui temporario imperio gaudent, Magistratus & Administratores appellandos esse. Facile largimur, sublato interregno, vel dictaturâ depositâ, Majestatem Interregi, & pridem Dictatori nullam constare. Idem judicamus de Græcorum Æsymnetis, Heduorum Vergobretis, & si qui alii hujusmodi occurrant imperantes, quos, summâ potentiâ & auctoritate præditos, præfinitum temporis spatium ad privatæ sortis stationem reducebat. Sed illud judicium quod cum aliis habet Nobilissimus GRASWINKEL, minimè concedimus. (e) Administrabant hi & repræsentabant Majestatem, suo quisque modo, non ut propriam possidebant: erat enim ipsius regni. Hoc rerum statu revera fuisset Democratia. (e) dissert. de Jur. Majest. c. X.

V. Ex Romanis monumentis certum est, unum exercuisse omnia Jura, concessio quidem à Populo imperio; sed jam usurpato propriis auspiciis, non ad ductum & arbitrium alterius, sine cujusquam intercessione. Quantæ fuerit dignitatis olim Dictatura, vel unius L. Papirii Cursoris, cum universo Populo contentio documento fuerit. Reus agebatur Q. Fabius Maximus Rullianus, Magister equitum, quod spreto imperio Dictatoris cum Samnitibus congressus erat.

(f) L. VIII. c.
XXXI. seq.

Nihil frementis exercitus, & tantum non tumultuantis clamor profecit, quò minùs à lictoribus jam spoliaretur Magister equitum. nihil Patris senioris atas, nihil auctoritas Senatus movit irritatum Papirii animum. Frustra Tribuni Plebis appellati: frustra provocatum ad Populum est. Prævalebat Dictatoris summum imperium: donec oranti universo populo & Tribunis, precarium non justum auxilium ferentibus, donaretur. Videatur Livius. (f) Habebat igitur in civitate ubique summam potestatem; habebat Majestatem.

(g) L. III. Polit. c. XIV.

VI. Optimè hoc GROTIUS observat laudato loco: *Neque illis adfentio, qui Dictatori negant fuisse summum imperium, quia perpetuum non erat. nam rerum moralium natura ex operationibus cognoscitur: quare quæ facultates eosdem effectus habent, eodem nomine nuncupanda sunt. At dictator intra tempus suum omnes actus eodem jure exercet, quo rex, qui est optimo jure; neque ejus actus ab alio reddi irritus potest. Duratio autem naturam rei non immutat.* Sanè tempus extrinsecum accidens intimam constitutionem potestatis non penetrat. Unde Aristoteli Æsymnetarum monarchia, quæ Romanorum respondet Dictaturæ, inter tyrannides refertur; hoc est, inter absolutissima regna. Nec aliã differentiã separatur à Barbaricã tyrannide, seu Barbarorum illimitato regno, quàm quod non sit patria vel avita. De hâc ita Philosophatur: (g) *Est autem hoc Monarchie genus planè tyrannicè optiva, seu suffragio & consensu Populi delata: quæ à Barbaricã tyrannide differt, non eò, quod non sit legi consentanea: sed eo tantum, quòd non sit avita neq; patria. Hoc autem imperium obtinebant alii per omnem vitam, alii usque ad præfinita tempora, & ad certas res gerendas. Concludit: Hæ igitur Monarchie & sunt & erant, propterea quia sunt tyrannicæ, heriles & dominorum propriæ: sed quia sunt optivæ, populique suffragio deferuntur, & quia in voluntarios usurpantur, regales.*

VII. Proximè accedit Majestati absolutæ Dictatoris potentia, quæ potestatis limites agnoscit nullos; durationis saltem præstitutum finem habet. Nisi illud adicias, talc

tale regnum temporarium alienari non posse. Quamvis alienandi facultas nihil confert vel juri vel exercitio Majestatis. GROTIUS etiam de natura summitatis non esse potestatem alienandi imperii arbitratur, cum & inferioribus competat. (h) Quod autem hucusq; monuimus, distinguendam esse summitatem imperii ab habendi plenitudine, adeò verum est, ut non modò pleraq; imperia summa non plenè habeantur, sed & multa non summa habeantur plenè: quo fit ut Marchionatus & Comitatus facilius vendi & testamento relinqui soleant. (h) d. l. §. XIV

VIII. Dictatoriae interim potestati nolim adjungere auctoritatem Tutoriam, quoties regni hæres infans est: quod facit GROTIUS: *Atq; idem, inquit, dictum volo de his, qui antequam Reges ad suam tutelam pervenerint, aut dum furore, aut captivitate impediuntur, curatores regni ita constituntur, ut populo non subsint, neq; ante legitimum tempus potestas eorum sit revocabilis.* Si tutoribus Majestas competit, nequit eadem residere penes infantem regem: quod innuere his verbis videtur Grotius: & simul apertè statuit Hermannus Kirchnerus: (i) *Majestatis & regni jura nondum nactos esse, qui per etatulam nondum intelligunt, quid agant, quidve videant ignorant, quiq; Reipublica attingere frenos, tanquam altioris Bucephali, nondum possunt, sed ad spem saltem imperii adolefcunt.* Non satis congruit principiis Politicis hæc sententia. Infans successor, non spem, sed facultatem ac jus imperandi habet; cujus exsecutores & administri sunt tutores: qui jussu auspicioque Domini regimini moderantur, propriâ potestate destituti. de quò alibi. (i) L. l. de Legat. c. III, n. 48. 49.

IX. Ad limitatum imperium magis accedunt, quotquot circumscriptam habent regnandi normam. quando certis conditionibus in solium admittitur regnaturus, & per determinata pacta & juramenta civibus promittit, ad quæ jure naturali non erat obstrictus. Dupliciter obligari posse imperantes GROTIUS putat; obligatione cadente in exercitium actus, vel in ipsum jus. *Fatendum tamen, verba sunt Grotii id ubi sit, arctius quodammodo reddi imperium, sive obli-*

gatio duntaxat cadat in exercitium actus, sive etiam directè in ipsam facultatem. Priore specie actus contra promissum factus erit injustus, quia, ut alibi ostendimus, vera promissio jus dat ei, cui promittitur: altera autem specie erit etiam nullus defectu facultatis. Neq; inde tamen sequitur, ita promittente superiorem dari aliquem; nullus enim is actus non redditur hoc casu ex vi superiore, sed ipso jure.

X. Circa primam obligationem, quæ exercitium determinat, nulla difficultas restat. Nam experientia illam confirmat, & civilis ratiocinatio nihil absurdi in illâ reperit. Summitas Majestatis non perit, quia superior non datur: nec jurat imperator imperio superioris adactus; sed sua sponte, approbans consignatas condiciones. Consentientium & eligendi voluntates: non imperant invicem & parent. Imperii autem modum, etiam quando absolutè regnatur, statuere, non boni tantum Principis, sed prudentis etiam est. Obligationem, quæ cadit in facultatem ipsam, non temerè concesserim. Sic enim non erit Majestas limitata, sed destructa. Quod impedit facultatem, tollit aliquod jus Majestatis: quod citra totius interitum accidere minimè potest. Nam ut conjunctim habeatur Majestas, hoc est, ut omnia jura adsint, nec ullum desit; id verò est de definitione tam simplicis, quàm mixtæ Reipublicæ. Quò sensu dicitur in indivisibili consistere Majestas: quod non liceat decerpere aliquod jus proprium & essentialiale, nisi corruptum velis integrum. Id forsan communi concessione largiri possis, aliquod jus transferri ad proceres, & de hac translatione publicè solemniterq; caveri: sed tum non tollitur jus aut extinguitur; sed alteri communicatur, & servatur in Republicâ. de quo tamen non videtur loqui GROTIUS, quum illud in sequentibus tractet. Quare transferri fortean poterit jus aliquod, non impediri, non annihilari. Quò controversiæ statu & CUNERI & WINZETI & HOBBI assertio verissima est.

XI. Integra Majestas manere debet etiam in limitato modo, ut verè imperans & summus Rex sit: licet conditio-

tio-

tiones fundamentales aliquos ponant terminos; & imperans ad quædam civilia se se obliget, ad imperii rationem pertinentia. Nam Majestas tunc superiorem non habet; sed exercitium in aliquibus definitum est. Optimè Grotius. (k) (k) l. c. XVI. Tertia observatio sit, non desinere summum esse imperium, etiam si is, qui imperaturus est promittat aliqua subditis aut Deo, etiam talia, quæ ad imperii rationem pertineant. Nec jam de observatione juris naturalis & divini, adde gentium, loquor, ad quam reges omnes tenentur, etiam si nihil promiserint, sed de regulis quibusdam ad quas sine promisso nunquam tenerentur. Verum esse quod dico ex similitudine patrisfamilias apparet qui si quid familie facturum se promiserit, quod ad familie gubernationem pertineat, non eò desinet in suâ familiâ jus summum, quantum fert familia, habere.

XII. Minimè dandum est, quod asserit THEODORUS GRASWINKEL: (l) Tali ergò in regno qui regnat, is non regnat ut rex; id est, non regnat ille aut per se, aut suo jure, & quoniam Rex sit; sed quia ad hoc ipsum, ut regnet scilicet, à Regno in regem est subvectus. Quod addictius regnat regno debet; quod remissius, eidem regno, & legi à regno data. Non ille ibi ut Dominus consideratur absolutè summus, sed ut regni administrator, aut dispensator, quanquam cæteris sublimior. Idem ille quatenus in administrantem ac dispensantem Domini cadit aut nomen aut equalitas, etiam Dominus vocatur: sed verbotenus duntaxat, & pro eminentioris dignitatis prerogativa. Reverà rex est, licet modò remissius, modò adstrictius regimen vi pactorum habeat. Residet namque potestas summa penes hunc, quamvis se ubiq; non exserat æqualiter. Administrator Magistratus est, qui id distat à limitata Majestatis Rege, quod servus à Domino.

XIII. Non reponimus ad hanc classem Reges, solo nomine tales, qui omni tempore revocabile imperium & precarium possident; quibus Majestas nulla competit. Re- & iterum GROTIUS: Aliud censendum de his qui jus acceperunt quovis tempore revocabile, id est precarium, quale olim Vandalarum regnum fuit in Africâ, & Gothorum in Hispaniâ, cum

(l) de Jur. Maj. c. XI.

§. XI.

*cum ipsos deponeret Populus, quoties displicerent. Horum enim
singuli actus irriti possunt reddi ab his, qui potestatem revocabili-
ter dederunt; ac proinde non idem est effectus, nec jus idem.
Videndus Idem in annotatis adhunc locum. Decepit au-
ctores hæc Reipubl. popularis facies; in quâ, quum viderent
constitui Magistratum à populo, accipere potestatem, re-
moveri quoque; sæpè destinari noxium suppliciiis: ad regi-
um statum hæc applicant, & idem putant obtinere in Mo-
narchiâ limitatâ, quod in Democratia usu venire noverant.
Illabitur horum animis Principis Persona sub fallaci con-
ceptu Magistratus, quæ ignorantia principio absurda, plu-
res in iudicio civili peperit difficultates. Unde fieri aliter
haud potuit, quàm ut in multiples, & inextricabiles erro-
res sese induerent, qui semel falsitatem admiserunt.*

XIV. Caterum regnum limitatum contemplationi
nostræ præcipuè sistit, Restrictionis normam, vinculum
& effectum. Norma continet Leges fundamentales, quas
vocant, seu conventorum seriem, quibus vota eligentium
& stipulantium comprehenduntur, implenda & confirman-
da imperaturi fide ac juramento. Ita dictas aliquis putet,
quasi fundamentum sint futuri regiminis, & exemplar Rei-
publ. gubernandæ. Leges tamen impropriè dicuntur.
Non sunt veræ leges, quæ à Superiore non feruntur; quæ
Majestatem non laudant causam. Populus stipulans &
mentionem faciens Superior non est Principe, nec imperio
civili gaudet. Conditiones sunt illæ leges, quæ pacti & pro-
missi ingenium præse ferunt. Nam in contractib⁹ illam quo-
que formulam observamus, ut aliquid tali aut tali condi-
tione ac lege fiat: etiam tum, quâdo pares inter se paciscun-
tur. Quæ habet THEODORUS GRASWINKEL de legibus in re-
gno, quod sub conditione defertur, falsâ hypothesi nitun-
tur. Tum, inquit, (m) *Ipsi Regi lex dicta est, & quidem etiam
(si non electione, sed nascendi sorte regnum defertur) posteris illi-
us, dicta quibuscunque successuris, & quam diu stabunt suo loco
regni ipsius res ac rationes, dicta lex est in omne ævum. Hos casu
universaliter verum est, legem dicentis partes superiores esse,
præ-*

(m) c. X.

præterquam sint illius, qui legem accepit: qui se legi, quam accepit, jam tum submitit, & submittere tenetur: qui si abnuat, etiam adigi possit, constringi ac cogi.

XV. Vide quàm durissima effata colligantur, si vox Legum fundamentalium non ritè explicetur. Si Lex fundamentalis, propriè dicta lex est, auctoritatem habebit à Superiori. Populus eligens introduxit legem fundamentalem. Superior itaque sit oportet eo, cui præscripta est. Præterea legis vis & anima in obligatione posita est, & nisi observetur, pœna vindicæ sui neglectum ulciscitur. Si Princeps igitur dictis audiens non fuerit supplicio inobediam redimet. Hæc indubitato sequuntur, si priora concessa sint. Vide quàm exiguus principio error ingentem molem absurdorum post se trahat. Omnes illæ inciviles conclusiones Legi fundamentali, si concipiatur ut propriè dicta lex, ortum debent. Initio separamus Rempubl. Democraticam aut Aristocraticam, quæ ad instar Monarchiæ administrationis modum formant; & unum aliquem præcipuum Magistratum creant, qui sæpe nomen Principis gerit, sed cætera nihil cum Rege commune habet; cum subjaceat consiliis & decretis multitudinis aut Optimatum. Separamus hunc primum procerum, hunc Magistratum plebejum, à Principe cujus exercitium Majestaticum sui ipsius promissio inhibetur. Videmus, si considerem⁹ penitiùs rem, quàm nihil his inter se conveniat. Quando leges fundamentales introducendæ sunt, populus vel populi nomine Optiones ejus, certa beneficia sibi cupiunt indulta, aut Principem futurum monent, si eligi velit, ut hoc aut illud jus ne tyrannica sævitiâ, aut severo dominatu in civitate usurpet, aut quodcunque tandem id sit, quod excipitur: Eligendus pollicetur, se sanctè præstiturum promissa, & pactis implendis daturum operam. Hæc promissione tenetur, non superioris præcepto.

XVI. Sat validum erat Eligendi promissum ad obligandam fidem: sed quum hominum animi interdum varii & fluxi essent, repertum est religionis vinculum, quod con-

B

ti-

cineret arctius pacta, & conditionibus placitis vim & efficaciam conciliaret. Inde mos, juramentis urgere imperantis conscientiam, ut Princeps conceptis verbis juret, se sanctissimè promissorum fidem exsoluturum. Quanquam interdum contingit, ut honorifica subditorum de imperatore opinio & erectior spes satis fiducia ponat in verbis promittentis, & optima quæque sibi polliceatur: nec perpetuum tamen illud est, & sæpius Deus dictorum citatur testis, & nisi his stetur, invocatur vindex. Hic obex positus est spondentibus Regibus, qui arcet transgressuros fixos limites, & repellit, ne honestatis & fidei clathros effringant aut removeant. Non omne verò juramentum limitato regno domesticum est. Dantur quædam quasi generalia, quibus Rex juris ac justitiæ administrandæ, utilitatisque publicæ promovendæ curam in se recipit. De his talibus in præsentem nobis sermo non est. Nam absolutum imperium commitari possunt; quum de officio Principis communi & usitato concepta sint. Sed illa hîc capimus, quibus ad aliquid civile obstringitur rex, ad quod aliàs non teneretur; quæ imperii rationem, & formam Regiminis, seu cujuscunque gubernationis, determinant. Hæc sunt proprie imperii restricti juramenta: hæc sunt illa vincula, quibus conditiones consignatas approbat, & sibi servandas regnaturus pollicetur.

XVII. Omnis operatio promissorum & Jurisjurandi vis ac efficacia mihi religione absolvitur: quâ imbutus jurans, nefas esse duxerit, transilire aut migrare limites conventorum. Tenetur igitur stare pactis, nisi omnem reverentiam Numinis excusserit; nisi perjuri infame nomen mereri, & vindictam divinam provocare atque lacescere velit. Nunquam sacra illa asseveratio tuto contemnitur: nunquam juratum Dei Nomen ac Numen, violatumque sublesta fide, maleferiatos homines supplicii expertes dimisit. Exsecrandum nefas est, perjurio temerare sacrum negotium, cujus testis ac vindex Deus advocatur. Quare ab illis quæ semel placuerunt, quæ jurejurando interposito stabi-

stabilita sunt. Princeps recedere haud potest. Alios effectus, alias proprietates Legum fundamentalium ignoramus: fingi solitas ab auctoribus, quæ removendæ nunc sunt, ne veritati civili & accuratiõni officiant.

XVIII. Plures Politicorum longè aliter de legibus fundamentalibus Philosophantur, dum realem Majestatem hîc tanquàm in propriâ sede quærunt: eidem ejusmodi attribuunt prædicata, quæ plurimas incongruas sequelas inferunt. Nonnulli generali quadam distributione Majestatem partiuntur in Realem & Personalem: explicatio verò satis arguit, eam in uno limitato regno constitui Auctoribus. Nam præter REINHARDUM KÖNIG, (n) huc cum reliquis inclinat MARCUS ZUERIUS BOXHORNIIUS. (o) Est & alia quedam ipsius Reipubl. Majestas, quæ non tam vim imperantium & personam, quàm vim, statum sive formam, sive incolumitatem Reip. concernit. Illa vel domi adversum Imperantes & subditos, vel foris adversum externos Principes, & populos facit. Adversum domi Imperantes & subditos, definitur illa, immotâ observatione, forma, ordinisque imperii semel recepti, legumque, quæ pro eâ reperte sunt, & vulgò fundamentales appellantur. Adversum ceteros definitur sui penitus juris, neque alteri cuiquam, vel populo vel Principi obnoxia imperii, tam respectu eorum qui imperant, quàm qui obsequuntur. Et in explanatione. Diximus quoque aliam esse Majestatem imperantium, aliam Reip. quæ distinctio notoria est, quia lædi Majestas imperantium potest, salvâ manente Reipublicæ Majestate. Reipublicæ Majestas est, quæ sui juris est, nec cujusquam agnoscit imperium. Quam Majestatem Tacitus Ann. III. c. VI. absolutè Rempubl. appellavit in Oratione Tiberii, ubi ait: Principes mortales, Rempublicam æternam esse. Planè plebeja & monarchomachica opinio. cujus absurditatem insequentibus licebit advertere.

XIX. Sed ne cum turba & multitudine nobis res sit, Patronum ei dabimus & Advocatum, illustrem THEODORUM GRASWINKEL, qui, posteaquam cætera eximiè de Principis imperio & ejus indole diseruisset, realem tandem re-

(n) Theatr.

Pol. P. I. c.

XXIII.

(o) L. I. Inst.

Polit. c. IV.

§. 21.

p. 45.

B 2 in oratione cepit

(p) c. X.

cepit Majestatem, & in limitatum regnum collocavit. Erroris convicit divisores Majestatis: ipse divisionem divulsionemque imperiorum fovet. Quid poterat clarius veriusque dici his? (p) *Verius est Majestatem, sive regni ea sit, sive Regis, unam esse atque eandem planissime, & ipsos, qui sic eam dissepiscunt, in eo labi, quod non discernant rem ipsam à modo rei habenda. Dubio enim caret tum in multorum, quam in unius cujusquam regimine veram esse Majestatem: aequè item certum est, aliter Majestatem in hoc, quam in illo regimine haberi: quemadmodum & aliter atque aliter, sepè etiam pro rerum & temporum articulis. Sed mox deflectit à regiâ via, & in hæc præcipitia se abjicit: & pactonatum, ut aliqui vocant regnum, hoc informi partu gravat. Unde hæc prioribus minimè respondent: Si regem super omnia constitui contingat, nullo reservato Jure, protinus illa realis Majestas evanuit ac decessit: non item si sub conditione. Videtur hic novitium illud reale imperium cuilibet civitati attribuere; quoties verò regnum absolutè, sine conditionibus & pactis occupat Rex, evanescere dicit: & sic actu manere in limitata Monarchia. Quod passim repetit, expressè iterum: *Introducitur ad regale culmen ac subvehitur rex, per stipulationes, per pacta conventa, aut simpliciter. De simplici autem illo ad regnum accessu non loquimur; Sermo est de eo regno, cujus imperium sub conditione accipitur.**

XX. Antequam Leges fundamentales excutiamus, videamus, quæ absurda realem Majestatem à qualibet Republica arceant. Rationes, quibus adstrueretur hoc figmentum, nullas reperire licuit hæctenus; quibus evinceretur dari Majestatem realem; quare iisdem infringendis non detinebimur. Pro confirmandâ sententiâ hanc adfert rationem. *Est suum regno corpus, sed mysticum nempe, ut cuius universitati. Proinde non ambigendum, num sit in eo majestas.* Infirmum fulcrum, quò sustinenda tanta moles. Si cuiq; corpori mystico majestatem realè assignabimus, omnes vici eadem præditi sint oportet. Sed videtur respicere ad Moralistarum quorundam somnia, putantium cœtui civili naturaliter adhærere & adnasci imperium eo ipso, quo cœtus aut multitudo est. Id multò magis mirari liceat, descriptionem certam & fixam

fixam non dari. Duratione & superioritate naturâ ejus dicitur absolvi, quod cœva sit regno, cui congenita soli immoriatur: vim in Personalem Majestatem ad dejectionem usque exserat. Hæc non infrequenter magnificis verbis & oratoriis pigmentis ambitiosissimè diducuntur, nullâ probatione adjunctâ. Quasi verò hominis naturam rectè describam, si dixerim, eum cœpisse hoc anno, hoc mense, hoc die; nec prius mortuum fuisse, quàm collapsum sit hoc ædificium. Non habebis genus, non differentiam, non definitionem. GRASWINKELIO est totius civitatis sponsio: sed viderit ne subditorum obsequium in classem Majestatum reponat; quod communi sponsione ut plurimum confirmatur.

XXI. Rejicimus hoc dogma, & ipsam realem Majestatem. Non movemur asserentium diceriis, quasi Neoterici tantum Scriptores ex merâ adulatione illam impugnent; Præstantissimis Politicis admissam: eâ destinatione, ut Tyrannidi sternant viam, & ad absolutum dominatum, veluti manu ducant Principem; quem in bona corporaq; subditorum grassari patitur sola Personalis Majestas. Dantur ex recentioribus multi, qui conscientiam nullius imperio Principum mancipatam, nec cujusquam gratiâ emptam, liberam gerunt, & studio nihil dant: ex vetustioribus nullum reperias, cui prodigiosus ille foetus, vel fando innotuerit. Difficultates quæ urgent novitiam hanc opinionem, tot tantæq; sunt, ut unius lineæ ductu non solvantur. Si datur Majestas realis, aut erit superior Principis potestate, aut eidem æqualis, aut inferior illâ. Superior esse nequit. Toleretur enim Principis Majestas, quam generali pronuntiatione in summa potestate fundari omninò putamus. Jam si Principis potestas superioris arbitrio est obnoxia, summa non est, Majestas non est.

XXII. Quod incautè & inciviliter nonnulli affirmant, administratorem Reipubl. constituentem omnem Principem: cui collata dicitur Majestas non ratione possessionis, sed saltem usurpationis, ut ea utatur ad Rempubl. benè administrandam. Aliam partem Majestatis commu-

» nicari, aliam retineri. Summam potestatem administrandi conferri, summam potestatem constituendi & conservandi rempubl. retineri. Hæc etenim si conferretur, Princeps haberet etiam potestatem sibi constituendi successorem, vel alium eligendi. Experientiam verò testari illam non habere, sed hanc solam penes proceres vel populum esse & manere. Imo etiam hoc absurdum inde sequi, quod Princeps semetipsum de folio dejicere posset, quod nemo sanus vel faciat, vel affirmet. Proceres autem & populum etiam potestatum semper retinuisse, præstantissimi quique Politici dicuntur statuere. Suspecta Majestas fuerit cujus pars administrationem, altera constitutionem complectatur. Ignota divisio, ignoti termini. Forsan juris & exercitii nomen his debet intelligi: nudum verò exercitium Majestatis plenariæ notione venire haud potest. Si una jurium usurpatio Principi relicta est, nulla potestas; tollitur, Monarchia: & omnes versamur in Republica populari: quia Princeps Magistratu gaudet, non majestate instructus est, quæ satis absona sunt. Quod Princeps sibi successorem queat constituere, documento sint hæreditaria regna Hispaniarum Galliarumque, ut alia taceam. Principem abstinere posse regno, & illud hæredi transmittere, saniora exempla nos docent: à populo posse dejici, non nisi seditiosi affirmabunt.

XXIII. Qui subordinationem fingunt, summum tollunt. Quod enim subordinatur primum non est. Si Personalis Majestas subordinatur, non est summa, non est Majestas: cujus indoles in summâ potestate fundatur. Superiorem verò haberet illam, cui subordinatur: & hæc ratione desinet esse & summa & Majestas, & in subjectionem migrabit. Nihil enim simul est, & non est. Non eximitur his scrupulus, quamvis dicas absolutè summam, in suo genere non habere superiorem. Nam hæc ipsa nunc urgentur. Principi restrictam administrationem concessam esse, non concludit eum à populo dependere, ut privari possint regimine si eodem abutatur. Omnia illa evincunt non satis cognitam

gnitam fuisse naturam Majestatis ; & ignorari ejus subje-
ctum,causam & Judicem,abundè persuadent.Si plenariam
Majestatem hi tales concedunt esse Personalem, & eam sub-
jiciunt nihilominus reali ; manent superiora incommoda,
& pignantissima contradictio verbis subest. Quam divisio
secundum diversas partes Majestatis, Constitutionis & ad-
ministrationis non tranquillat. Ignorant illas Majestatis
partes Politici : & cui administrandi facultas competit, illi
quoque Conservatio assidet.

XXIV. Æqualitatem alicubi defendit GRASWINKE-
LIUS, quia eadem utrique Majestati prædicata destinatur, tum
quoad originem primam, tum quoad finem. *Realis ergò Ma-
jestas, inquit, (q) (liceat eam cum cæteris ita vocare) non minus, (q) c. X.
aut naturalis est, aut divina, quàm Personalis. Et si enim scribit
Philosophus Ethic. V III. Φύσει ἀρχικὸν πατρὸς υἱῶν, καὶ ἀρχοντοῦ
ἐκτόνων, καὶ βασιλεὺς βασιλευμένων: tamen omne est imperium,
à natura, non regni minus, quàm regis. Est etiam eadem Majestas
divina, ratione ordinis ; quorsum illud referas, Rex non est in locu-
stis, & tamen ordine omnes procedunt. Et naturalis & divina est
ratione finis: qui ubique idem, summum scilicet bonum politicum, &
totius, atque ejus partium perennis, quantum datur conservatio.
Et in sequentibus iterum : Ergò ut videre est, duo sunt è quibus
ipsa, quanta quanta est desumitur Majestas : imperii absolute sum-
mi scilicet jus, & debita pro illo jure obedientia. Idem imperium jus
esse in reali Majestate, quod sit in personali, dictum est hætenus. A-
libi: (r) Tam autè est à Deo Majestas realis, quàm est personalis: par (r) c. XI.
ergò debetur obedientia. Tam liberum est, Regnum, quod unum sit
corpore, quam Regem, qui unum sit personâ, supra se constituere. Hoc
illove constituto, idem imperandi jus statim assurgit, eademque ne-
cessitas parendi. Et principio istius capituli: Ex præcedentibus
patet, utrumque hoc quicquid est, potestatis absolute summæ, per se
stare ; ac propterea ad hoc ipsum ut stet, alterum alterius ope aut
conspiratione non indigere.*

XXV. Quod

(s) L.I. de
Jur. Maj. c.
III.

XXV. Quod si utraque vera Majestas est, altera alteram evertet. Majestas parem in republ. non agnoscit: quod æqualitate summitas tollitur. Potestas summa dicitur, non tantum, quod superiorem in civitate non habeat; sed quod omnia eidem obsequantur. Æqualis alterutra Majestas non obtemperabit. Dabitur ergo aliquid, quò superior non sit Majestas. *Neutrum summum dici potest, cum illa summum sit, quod supra omnia est; ubi verò potestates sunt æquales, neutra dici potest esse supra omnia.* scribit Arnisæus. Ipsa civilis ratio obstat, ne duo imperia summa ponamus; quam in ordinis divulsione statuit Arnisæus: (s) *Si posueris duas potestates æquales, easdemq; distinctas, quarum neutra in alteram imperium habeat, sed utraq; separatim in inferiores & subjectos, jam ordinis natura convellitur, quæ semper aliquid primum exigit, ne oriatur confusio, quam divisa id genus imperia sequi, alibi planum fecimus.* Mihi videtur momentum politicum in eo versari, quod certissima confusio immineat civitati, si duo summa in civitate darentur, quia alterum alterius actus posset irritos facere, aut actus irritos habere. Nam si personalis Majestas aliquid præcipiat; Realis contrarium censeat: alterutrius decretum frustraneum erit. Subditi enim contraria simul facere nequeunt. Altera igitur evertetur Majestas, cujus sanctio contemnitur à subditis, exsequentibus alterius mandata.

XXVI. Si fatearis inferiorem personali esse realem majestatem, negas esse majestatem. At excutiamus nunc penitiùs Leges fundamentales, quibus adhærere dicitur Realis Majestas. GRASWINKELIO, *quæ absolutè summa potestas est, in fundamentalibus regni legibus, earumque conservatione, observantia & executione tota consistit.* (t) & mox: *Hæ quidem leges non modò instrumenta sunt Regni, nempe ut ejus administratio secundum ipsas sit dirigenda (quemadmodum Leges instrumenta regnandi sunt) sed ita immediatè ac principaliter ipsum spectant, ut ipsum in iis consistat & subsistat.*

DE MODO HABENDI MAJESTATEM,

DISPUTATIO ALTERA.

Hic antiquissima cura nobis fuerit, ad Majestatis naturam exigere Leges fundamentales; & scrutari, num patiatur applicationem, quæ isti sunt domestica. Apparebit statim Imperii indolem summam potestate instrui; quæ per omnia civilia diffusa est. Id Legibus fundamentalibus non congruit: nisi Legislatoriâ potestatem, principalem Jurisdictionem, pacis & armorum arbitrium, vectigalium & tributorum exactiones; & quæ sunt reliqua superiorum insignia, eisdem adscribamus. Transferamus singula Jura ad leges fundamentales, comparemus invicem omnia: ne unum quadrabit. Habentne potestatem legem condendi, interpretandi, mutandi & antiquandi? num exercent inter partes supremum judicium, & eâ auctoritate decidunt controversias, ut ad altius tribunal litigantibus aditus obstruatur? num instituunt Magistratus & officiales præficiunt sacris, profanis, civilibus, militariibus? Nemo hæc facile dixerit. De quo negantur omnes partes & singulæ, de eo totum dici haud potest: cui definitio non competit, illi nec definitum. REINHARDUS KÖNIG fatetur, Realem impropiè esse Majestatem: quod satis est, destruendam sententiæ. Nam quæ impropiè dicuntur esse, talia non sunt, qualia dicuntur. Majestatem rei inanimæ tribui non posse, vidit illustris GRASWINKEL: *Quod ne quemquam turbet, rei scilicet inanimæ tribui Majestatem; cavillari non decet, non ades, non vici, non civitates regnum constituunt, sed homines.* poterat adjicere Leges fundamentales, quæ certè animalem vim non habent.

XXVII. Vestigemus attributa. Origo naturalis est, divina est. Applicentur hæc; & leges fundamentales Jure naturali, & Jure divino erunt præscriptæ. Ubi nunc est sponso civitatis? Si naturalis origo est, omnium cordibus erit inscriptum, quales leges esse debeant, quibus pactis absolvantur. Aut nos non sumus homines, & juris naturalis capacia subjecta, qui præscriptum illud naturæ ignoramus: aut ficta erit naturalis origo. Id sequitur etiam, in omnibus Rebus publ. easdem debere esse leges fundamentales. Nam

C

quæ

quæ à natura constituta sunt, ubique similiter se habent. Ut taceam, nullum imperium à natura descendere. quod a-
libi vidimus, & ab GRASWINKELIO in antecedentibus exi-
miè erat ostensum. Si divini Juris sunt, ostendat nobis in sa-
cris litteris paginam, quâ id definiatur: aut qua fundamen-
tales regnorû leges sanciantur, concessa eis majestati reali.

XXVIII. Præterea coæva hæc Majestas regno est, cui
perpetuò inhæret. de quo ita GRASWINKEL: *Et hæc quidem
Majestas, cum sit realis, tanquam regno congenita & coæva specta-
tur. Eadem etiam neque esse desinit, nisi cum regno. Non hanc deli-
bant interregna, non discordiæ, non fatales imperiis mutationes,
dum ne totum regnum subvertant, aut evertant. Ipsa regni basis,
ipsa fulcrum. Hoc Palladium illud est, hæc delapsa cælo Ancilia, hi
denique æterni Vestæ ignes, quorum pervigili custodia, tutelaque to-
tum imperii corpus conservari veteres fabulabantur. Splendida
nomina: sed illud dolendum, quod fabulosa. Cavillatio in
voce regnum latet. nos appellamus à rege, & vocamus Mo-
narchiam, in qua unus rex imperat. Ubi igitur rex, ibi re-
gnum, ibi imperium. Sed præter Regis Majestatem nullam
deprehendimus. Quamprimum rex extinguitur, non am-
plius regnum est, non imperium adest, non respubl. sed ma-
terialis civitas.*

XXIX. Pone Leges fundamentales, procul dubio
non præsentem Rege nullæ erunt in civitate. Nam limitatum
Principem concernunt & obligant, sed ubi nullum subje-
ctum obligationis adest, cessat ipsum obligans. Legum fun-
damentalium essentia in obligatione ad præscriptam con-
ditionem ponitur: quamprimum autem persona, in quam
conceptæ sunt removetur, expirant ipsæ: quod absit, qui
observet. & demum reviviscunt, quando alium in deceden-
tis locum obstringunt. Sicuti semper imperans desinit im-
perare, quoties subjectum deficit, quod imperio sibi devin-
cit, à quo obsequium postulat. Deficiente igitur Rege paci-
fcente, deficit lex fundamentalis. Ergo non diuturniorem
perpetuitatem obtinet, quàm personalis Majestas.

XXX. In reali quoque latet Personalis Majestatis
fun-

fundamentum, sine quo nequit subsistere. Iterum GRASWIN-
KEL : (u) Certè nec in realem ac personalem Majestas dissipari (u) c. XI.
posset, nisi vel huic, vel illi ab altero sit habendum actionis aut motus
principium. Nec enim summi ipsius æquale quid sit, ne dum aliud
summum. Quandoquidem hic ergò de Regno, ut de summo est ser-
mo, deq; ejus reali Majestate, quam nulla sit quæ æquet, nedum vin-
cat. planum est, eam, personalem Majestatis, quæ in ipso illo regno
existat, velut causam ac fundamentum esse: cujus causatum, &
velut fundamento superexstructum sit Majestas personalis. Hæc
autem inter se dissidere non possunt: sed tamen, causam tolle, causa-
tum nequidem erit: idem & de fundamento dicere verum est. Ex
adverso, eò sublato, quod superexstructum fuerit, non desinet fun-
damentum esse capax alteri superexstruendi; nec sublato causato, cau-
sâ potestas deficiet, sese in aliud similiter à se aut causatum, aut causa-
dum promovendi. Quod in sequentibus magis diducit: Deo Regi in se
considerato est immediata causa causa: itidem est Deus immediata
causa regni, in se ac per se considerati: sed respectu regis, ut ab ipso
regno ad fastigium regale subvecti, causa causati est, & media.

XXXI. Respondemus; fundamenti nomen non esse
Politicum. In attributis domesticis & genuinis, propriis u-
tendum est vocabulis. Nihil magis confusionem in discipli-
nas invehit, quam si in dogmaticis præceptionibus peregrina
vocabula usurpentur. Interim sententia falsa est. Jam
falsus erat Noster, utrumque illud, quicquid est potestatis
absolutè summæ, per se stare; ac propterea ad hoc ipsum ut
stet, alterum alterius ope aut conspiratione non indigere.
In mox sequentibus dicit; non posse hæc duo, Regem & Re-
gnum simul consistere, si ambo sibi relinquuntur, aut in sei-
psis principium agendi habeant. Non hæc ultima primis
respondent. Et inspiciamus ipsam rem. Potestné Majestas
dari sine Legibus fundamentalibus? Omnis ævi monumen-
ta affirmabunt, & superiùs adducta satis convincunt ne-
gantes, & ipse Auctor concedit, Regem super omnia constitui
posse, nullo reservato jure; & tum realem Majestatem evanescere
atque decedere. Amphora cœpit Institui, vertente rotâ cur ur-
ceus exit?

XXXII. Hic simul cadit illud, principium agendi à reali proficisci. Quocunq; sensu accipias verba, certum est, principium actionis hinc veram causam esse, quæ facultatem agendi præsupponit. Nam omni causæ efficacia tribuenda est, quâ effectum producat, aut secundum indolem suam operetur. Nunc inquirendum rursus erat, num Jura Majestatis singula resideant penes leges fundamentales, & exserant se in Imperante. Num Jurisdictio, num belligerandi facultas inibi delitescat. Nemo has, aut alias inveniet. quare nec principium actionum imperatoriarum inde repetendum. Ubi nulla efficax qualitas, ibi nullum datur actionum principium.

XXXIII. Id nunc videamus, an leges fundamentales majores rege & regno sint. Asseverant id in commune; sed sine principio aliquo politico, sine ratione civili. Id enim fundamenti loco supra posuimus; manere supremam potestatem penes regem, quamvis dentur leges regni. Hæ enim non habent sublimiorem facultatem, quam Principis forsan fuerit; & præter hanc nemo datur imperante superior. Major igitur non rege est Lex fundamentalis. Regno quoque potiores esse GRASWINKELIUS statuit: eò argumento, quod ab universa civitate nequeant immutari. Quid sibi volunt tamen æqualia illa utriusq; Majestatis prædicata, de Origine, de fine, de ipsa potestate? Non æquales erunt, si altera major. Ipsum regnum constituere hanc Majestatem supra affirmaverat. ergò regnum se ipso majus erit. aut civitatem per regnum capit & subditos; de quibus præcedentia attributa nunquam vera pronunciaverim. Minimè hæc congruent accurationi & subtilitati Politicæ. per regnum ego populum nunquam intellexerim. multò minus impetrare à me potero, ut credam, leges fundamentales immutabiles omnino esse, aut Principem transgressorem, violentâ manu, jure posse coerceri ac castigari. Illud intolerabile est, Principem pœnam dare Majestati reali. Hoc est illud signum, quod ad seditiones & parricidia Regum horrendo & execrando conatu turbato-

tores rerum publicarum toties sustulerunt. Recense mihi cædes Principum, & vix ullam numerabis, cujus causa vel prætextus non fuerit populi in Principem simulata potestas.

XXXIV. Sed verba ipsa introspeciamus: *Totius imperii jus*, inquit, (x) sic in hac maiestate consistit, ut de ipsâ rectè dici possit, quod sit communis totius Reipubl. sponsio. In tantum quidem, ut vel ipso etiam regno major esse non obscure videatur: cum que absolutè summa hic potestas est, in fundamentalibus regni legibus, earumque conservatione, observantia, & executione tota consistat: Leges autem illæ sacrosanctæ sint, ut ne quidem ab ipso regno in præjudicium posterorum tolli possint. Uti que ergo vel hoc nomine, atq; in tantum Majestas illa Regno excelsior reputari debet, quod neq; ipsum regnum, illam à se possit abdicare, ac vel in totum vel in partem imminutam ad posteros transmittere. Quod si contingat eam Majori vi, fraude, dolo, aut quocunque denique modo, prædictis legibus oppressis imminui, pie sunt ad eam redasserendam posterorum vindiciæ, iusta arma, & que citra ullam alicujus contradictionem, ex equo se DEO atq; hominibus probatura sit violentia. Sensus verborum ille fuerit: adeo fixas & firmas esse leges fundamentales, ut neque Princeps contra præscriptum earum moliri possit quicquam, nec universæ civitati potestas assideat, eas immutandi. quod habet modò allegatus locus, & illa sequentia repetunt: Ideoq; ut parricidæ sunt ipsius regni, quicumque in hæc istas fundamentales ejus leges involare, atque committere ausi fuerint. Civilium aliarum legum naturam non comitatur immutabilitas. pro arbitrio imperantis sanciantur, ex hujus sententia abrogantur: libertate & auctoritate perpetua. Idem de legibus fundamentalibus videbatur esse dicendum. Nihil absurdi obstat, quò minus civitas illas leges possit negligere, & si ita è re communi videatur esse, Principem eligere nulla stipulatione adjectâ.

XXXV. Præsentium res hic agitur, non posterorum. Si civibus expediat status purus & absolutus, non querentur

tur posteris, de mutatione. Horum nihil interest, & bonus civis presentis reipublice statu placidus acquiescit. Exsecranda est illa violentia, & Deo atque hominibus exosa, qua tranquillitas semel constituta Monarchiae turbatur. Si quicquam seditiosum fuerit, hoc dogma eam notam merebitur. Tumultus, bella civilia, rerum omnium confusio sequetur, si ea potestas secuturis subditis relinquatur, ut placitam & constitutam formam civitatis possint convellere. Nulla respublica sibi quietem polliceri habebit. Sed quomodo jure quaeso id efficient posteris? Praesentes non coacti, non jure aut vi alicujus pacti, aut stipulationis, sed pro jure suo, libertatisque sua, imperii sui, exigunt illam sponsonem. Quod liberrimam totius Reipublicae voluntate introducitur; quidni possit eadem voluntate dissolvi.

(y)c. X. XXXVI. Non congruunt immotis sancitis, quae habet alibi: (y) Proinde nihil intercedit, quo minus ipsum regni corpus & retinendi & amittendi juris sui sit dominum. Cui vero id juris est, quin id aut retinere, aut abdicare a se, sive in totum, sive pro parte possit, in controversiam vocet nemo. Ergo hominibus liberis tam fuit in proclivi, absolute se alteri gubernandos regendosque permittere, quam sub conditione: & vice-versa. Ubi nunc Posterorum vindiciae? ubi illa violentia, ex aequo se DEO atque hominibus probatura, citra ullam alicujus contradictionem, quae contradicentem ipsum habet auctorem? Judicet Lector, num haec prioribus concinant. Deleantur ergo ista; quod neque ipsum regnum illam potestatem a se possit abdicare, ac vel in totum, vel in partem imminutam ad posteros transmittere. Deleantur & ista: Semel his legibus constitutis, omnis ab iis deflexus nefarius est, omnis contradictio sacrilega, omnis ad eas subruendas conatus extremis suppliciis expiandus. Mutari poterunt igitur ab universa civitate consentiente Leges fundamentales: unde nec universa republica erunt superiores.

XXXVII. Caetera non minus periculosa sunt. Non id tantum agi putat, ut Princeps jurans religiose fidem ferret; ut sanctis effatis reverentia constet & efficacia; aut se-

secus si fiat, Deum vindicem habeat perjurus: id potius effici, ut subditorum religio solvatur nullis adstricta vinculis. Accedit meritum pœnæ, ut Principis, à tenore juramenti abeuntis, actus nullus sit, & irritus ipso jure, & transgressoris conatus qualibet ratione possit sufflaminari ac coerceri, qui ipso jure, ipso facto excidit statione. Verba ita habent: (z) *Exigitur ut præstitum hoc juramentum excipiat realis præstatio, quæ ea omnia & singula ex animo perficiat, quàm fuerint promissa: secus si fiat, hoc agitur, ut habeat perjurus vindicem Deum à suâ parte: ab alterâ id est à parte Regni, ut agat soluta, & sit per hoc perjurium nullis adstricta vinculis Regni & subditorum Religio. Et in subsequentibus. Ubi præstatur jurejurandum pro jure regni, quaritur confestim subjectis duplex jus; primum, leges fundamentales Regni sartas tectas conservari debere; posterius, id ni fiat, quod & è vestigio liberum sibi sit, ad implementum jurejurando sancitorum, contendendi atq; annitendi, vel per istiusmodi vias atq; media, qua naturalis sui defendendi ratio, & à se vim atq; injuriam procul habendi cura, vel nullis legum formulis id sancientibus, justa per se dicitur esse ac legitima.* (z) c. XII.

XXXVIII. Id quidem affirmamus, non debere præscriptam normam transilire Principem; nisi perjurii accusari velit, & execrandi criminis reus agi: sed Judicem præter Deum neminem agnoscit; nec pœnam, præter divinam vindictam. Obsequium negari posse, constantissimè negamus. Obligatur ad parendum subditus, non quia juravit Princeps, sed quia imperium habet. Si obsequii proxima causa foret pactum, eò sublato forsan tolleretur: nunc obsequii obligatio immediatè ab imperio descendit. hoc violatione pacti non evanescit, nisi populum superiorem ac Judicem constituamus: sed ex præcedentibus cognovimus, populo nullum Jus Majestatis relictum esse: quare non erit superior; nec regis perjuri potestatem ad se trahet.

XXXIX. Pejerans forte an Princeps pristinâ statione excidit ipso Jure? quod vult GRASWINKEL. *Sin legibus, inquit, quas admiserat calcatis, excusso, cui se submiserat, imperio, tyrann-* (aa) c. XI.

nam idem Rex affectet, ipse quidem dum res novas molitur sibi causam status mutat, sed nequaquam Regno. Namque aut successus eum destituit, & fundamentum libertatis manet inconcussum: aut sit voti compos, sed manet tamen Regno suum jus; ille verò dum ipso jure, ipso facto excidit statione in quam erat subiectus, adversum omnes, regno libertatem vindicare & reasserere nitentes, agit improtectus. Arbitrari hanc materiam examinandam esse, secundum ea, quæ de malo Principe traduntur alibi. Bonitas & virtus imperii naturam non constituit; malitia & perversus animus non infringit. quare cum alia scelera Principem non exuant majestate, nec perjurium id fecerit.

» XL. Repetimus denuò superiùs tradita, & dicimus;
» separandam esse à reliquis Rempublicam mistam, & maxi-
» mè Aristocratiam, ad modum Monarchiæ secundum ad-
» ministrationis formam regnatam. Hæc cum Regno, quod
» habet Conditiones fundamentales nihil commune obti-
net. At Princeps tamen hac conditione in solium evehitur, ut pacta præscripta servet. Benè. Sed hæc electionem concernunt, quæ cum ipso imperio nunquam eadem est. Nisi jurasset in ea, quæ stipulabatur populus, non fuisset electus: at postquam electus est, postquam imperii potitus, non desinit manere Rex, licet promissis non steterit. Nisi evidentissimis documentis clarum faciant, perjurium esse perpetuam causam amittendi regni: & ita punitos in continenti perjuros, ut privarentur imperio. De qua tamen dejectione expressa declaratio in divinis oraculis debebat legi; & Deus ipse præsentissimo interventu exauctorare pejerantem: alioquin subditus imperio solutus non exit, & obsequio debito non liberatur. Nam in multitudine non datur, qui imperium à perjuro possit repetere. Superior Judex, qualis populus non est, in adimendæ majestatis actu, suam auctoritatem interponit: id nisi fiat, præsens restat imperium, cui obsequium debetur.

XLI. Meritum pœnæ figmentum est, non satis laudabile. In capitulationibus nec adjicitur clausula illa pœnalis, nec ex natura rei surgit, aut surgere potest. Quin illud asse-

verare non dubitem, si maximè adjiciatur; si rex fidem fallat, ut tum regno cadat: ne tum quidem regno posse exui, aut temporarium effici imperium, nisi sponte cedat Princeps solio. Benè GROTIUS annotat manere hâc conditione summum imperium. quod si verum est, sicuti verissimum, nemo contra poterit insurgere; nisi reus velit reputari Majestatis. Locum sibi apprimè vendicant, quæ differentiæ loco GRASWINKEL de personali Majestate, hoc est, regno absoluto, superiori contrariâ vocis usurpatione, prædicat. Modo Majestas adsit, ne quidem per somni umbram poena ad eam se penetrabit. licet fiat, quod ab Jurisjurandi religione abeat diversum, tamen id valiturum, pronunciat. neque esse censet, ut ex capite jurejurandi non servati nullitatis sic arguatur, ut omni effectu destitutum, summo velut de culmine cadat in ruinam. Omnino politica utitur illatione, ob præsentem Majestatem: sed eadem debebat uti in declaratione regni limitati. nam & tum imperium præsens adest, non precarium, non fictum, non subjectum alicui.

XLII. Nescio quo excusationis obtentu & velamento tegam CL. ARNISÆI opinionem (bb) quâ (bb) L. I. de putat; pactis fundamentalibus contractus inter Regem Jur. Maj. c. & subditos contineri, à quo si alterutra pars recesserit, VI. n. II. 12. nec alteram obligari: regemque pactonatum, ubi pactum non servat, deponi posse. Recenset aliqua, nimis abjecta Juramenta, quarum clausulam sic explicat: Illud verò, quod in fine additur, ab obedientia solutos fore subditos, si Rex in aliquibus saltem fidem violet, manifestissimum argumentum præbet, regi nullam competere potestatem, nisi ex pacto. quod in Electione Sigismundi III. apertè apparuit, cum regni Cancellarius Zamoscius ita eum alloqueretur: Quandoquidem viderent ordines, Majestatem Regiam pactis con-

D

ven.

ventis stare nolle, non debere ipsius Majestatem in malam partem interpretari, si ordines obedientiæ ipsius Majestati renunci-ent. Si velimus exemplis æstimare principia civilia, & ad factorum normam exigere, nihil certi & fixi, aliquando nihil justii habebimus. Si verus Rex fuit Sigismundus, si vera Majestas Regia adfuit, non poterat renunciari obedientia. Quanquam Poloniæ regnum singularem postulat sententiam.

(co) L. i. d. J. stabant perjuris obsequium; sed mortuos indignos re-
B. & P. c. III. giâ sepulturâ judicabant, de quo ita GROTIUS: (cc)
n. XVI. Apud Persas rex, summo cum imperio erat; tamen & ju-
rabat cum regnum adiret, quod Xenophonti & Dio-
dori Siculo notatum, & leges certâ quadam formâ latas,
mutare illi nefas erat. Idem de Æthiopiûm regibus tra-
dit Diodorus Siculus. Eodem tradente Ægyptiorum
reges, quos tamen ut alios reges Orientis, summo im-
perio usos non est dubium, ad multarum rerum observa-
tionem obligabantur: verum si contra fecissent, accusari
vivi non poterant, sed mortuorum accusabatur memo-
ria, & damnatis adjudicabatur solennis sepultura, sicut
& Hebræorum regum, qui malè regnassent, cadavera,
extra proprium regibus locum sepulta. egregio tempera-
mento, quo & sanctimonia supremæ potestatis maneret,
& tamen futuri judicii metu reges à fide mutandâ re-
traherentur.

L. III. L. I.

XLIII. Unde verò illud Jus quæritur subditis, ut regni leges factas tectas conservent & ad complementum Jurejurando sancitorum quacunque via aut vi contendant. Duplex remedium prostat, quò immorigeros in ordinem cogimus, judiciorum auctoritas, & belli imperiosum Jus: neutrum subditis domesticum est, sed Majestati proprium, quæ integra penes regem, qui vel Juramento aliquid promisit, dicta est residere.

Na-

Naturalis sui defendendi licentia contra Principem, quadantenus videtur permittenda; sed cave, offendendi conatum eâ voce includas, & violentiam legitimam in principem pessimè interpreteris. Nunquam innocens erit qui sacram potestatem sacrilegâ manu temeraverit: & contra Rempublicam fecisse dicendus est, qui tam seditioso telo subditum armat. Licebit GRASWINKELII verbis exprimere indignitatem tumultuantium conclusionum, & inquietas sequelas indignante animo averfari: & feralia scita omnibus calculis damnare. Hæc sunt illa, quæ obedientiam revellunt, factiones suscitant, seditiones armant: in bella civilia, nec parâda, nec habenda, per bonas artes, protrudunt. quæ exesse utique fas erat. At quid exesse dico? quin demergi in horrendas abyssi tenebras; & eò ablegari, ubi neque nomina neque facta, non Pelopidarum, sed Realis Majestatis audiantur. Hæc vix nominanda vocabula originem suam non aliò referunt, quam ad vastas illas, & tantis animis agitas disputationes de Jure summæ potestatis, quæ orbem Christianum non modo exercuere, sed & horrendo parricidiorum, bellorumque Civilium, & impiè fusi sanguinis profluvio, dolendum magis an exsecrandum in modum? toties totque ab hinc annis inundavere. Nam si in reali Majestate locum illa inveniant, quod fatetur GRASWINKEL, quàm turbulenta doctrina illa sit, vel proprio auctorum testimonio discere licet. Non illam atrocitatem molliunt ficta Tutorum regni & libertatis, cujus servitus ac ruina vel gravi bello posthaberi debet, nomina. Hæc ipsa sunt incentiva seditionum, mentita subditorum potestas, & speciosum vocabulum libertatis: quæ florentissimis regnis discordias, tumultus, bella civilia, vastitatem, ruinam accelerarunt.

✂(o)✂

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in approximately 20 horizontal lines across the page.

00A 6297

ULB Halle 3
002 927 276

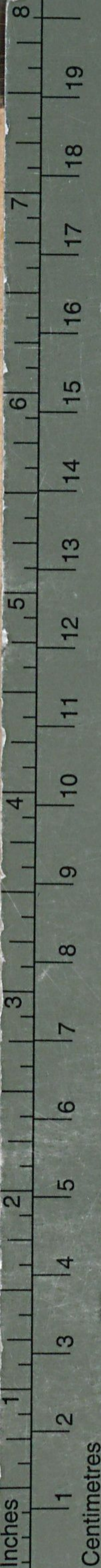
56, f

VD 17

Reise

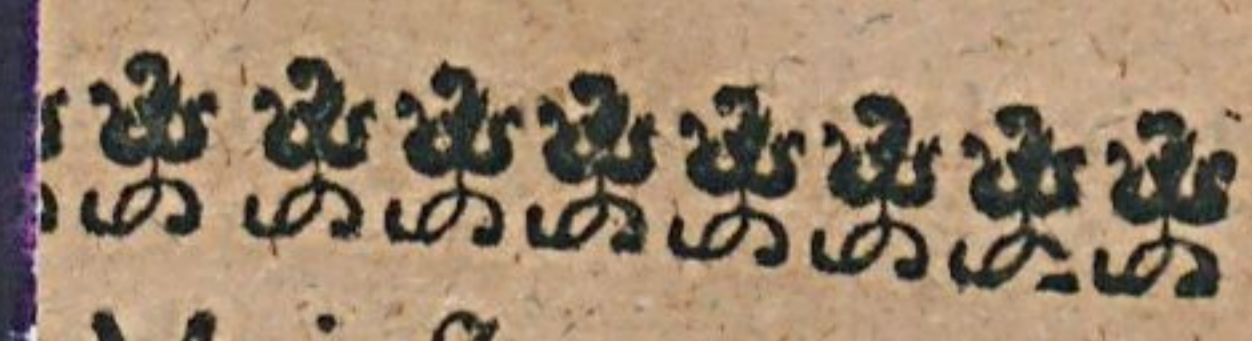
B.I.G.

Farbkarte #13

6

99

Majestatem

RICI Horns/
TABIT
DRUS à MAXEN.
R!

A. D. XX. A
PRIL. Anno
clo lxx LXI.

Rerumpublicarum
mpatiens est, & in civi-
s potestates regnatrices
det imperantis unitate:
io imperio, vel mutatur,
Non uno interim & æ-
procedit ubique; & sibi
aut omnibus ostentat.
m quidlibet statuendi
ndi, nullis legibus con-
xferit: &, quicquid è re
iscunq;ue intercessione
gnat. Plurimæ quoque
ère; ausæ, quasi aggeri-
pœrcere; ne in infinitam
aret. Jamdudum est,
is vinculis alligata sce-
s bellicosæ gentis fero-
um pulsavit, & severæ
nerosa sublimioris spi-
n indignabunda dete-
ipublicæ cognitionem
MAJESTATEM, non igno-
entum. Cujus ingeni-

tur modo: uno abso-
Istô integrum imperi-
oitu & liberrimo arbi-
A
trio